

Budapest, 2019. június 27.

Orbán Viktor
Magyarország miniszterelnöke
Budapest

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Üdvözljük a kormány kinyilvánított álláspontját, hogy Magyarországon olyan politikát folytatnak, amelyben a gyermek az első. Annál is inkább támogatunk egy ilyen politikát, mivel már régóta az a meggyőződésünk, hogy mindenkinek jó élni egy olyan társadalomban, amely jó a gyermekeknek.¹ Az alábbiakban javaslatot teszünk olyan intézkedésekre, amelyek hozzájárulnának ennek a politikának a sikeréhez.

Nagyon sok kutatás mutatta ki, hogy a szennyezett levegő különösen a gyermekek egészségére veszélyes.² Az Egészségügyi Világszervezet jelentései szerint születési rendellenességeket, gyermekhalálozást (például hirtelen bölcsőhalált), idegrendszeri károsodást, gyermekkori elhízást, a légzőszervek rongálódását, asztmát, leukémiát és más betegségeket idézhet elő. A szennyezett levegőnek kitett gyermekek sokszor életük végéig szenvednek az emiatt szerzett betegségektől.³ Az is régóta ismert, hogy amennyiben bizonyos légszennyező anyagok a születés körüli időszakban kerülnek a gyermek szervezetébe, az a felnőttkorban alakíthat ki súlyos, gyógyíthatatlan betegségeket.⁴ Sőt a szennyezett levegő már a gyermekek fogantatását is megakadályozhatja: a témával foglalkozó szakemberek szerint ez az egyik oka annak, hogy félelmetes mértékben terjed a férfiak meddősége,⁵ különösen hazánkban (míg Nyugat-Európában a nemzéképtelen párok aránya 15 százalék, Magyarországon 19-20 százalék).⁶

A magyarországi levegő a legszennyezettebbek közé tartozik az Európai Unióban, Bulgária után nálunk történik emiatt a legtöbb idő előtti haláleset. (Az 1. ábra azt mutatja, hogy 100.000 lakosra számítva évente mennyi ember idő előtti halálát idézte elő a legsúlyosabban egészségkárosító légszennyező, a PM_{2,5}-nek nevezett finom részecske 41 európai országban.)

1 Ld. például: „A gyermekekhez barátságos város mindenkinek barátságos”,

<https://www.lelegzet.hu/archivum/2005/10/3320.hpp.html>

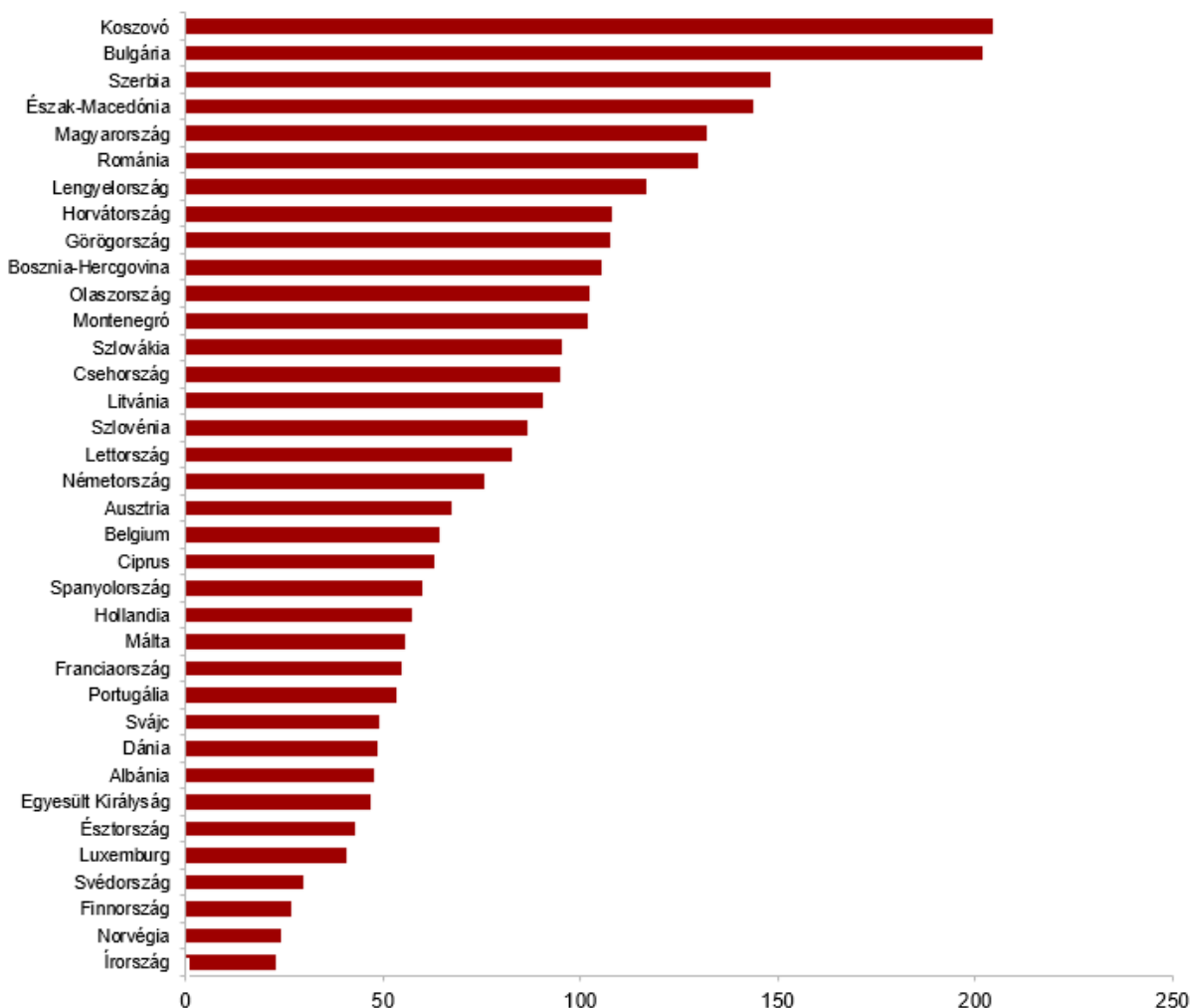
2 Ld. <https://www.who.int/air-pollution/news-and-events/how-air-pollution-is-destroying-our-health/children-and-air-pollution>

3 <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/275545/WHO-CED-PHE-18.01-eng.pdf?ua=1>

4 <http://www.lelegzet.hu/archivum/1992/05/1892.hpp.html>

5 <https://infostart.hu/belfold/2019/03/31/hihetetlen-tempoban-es-modokon-terjed-a-ferfimeddoseg>

6 Uo.

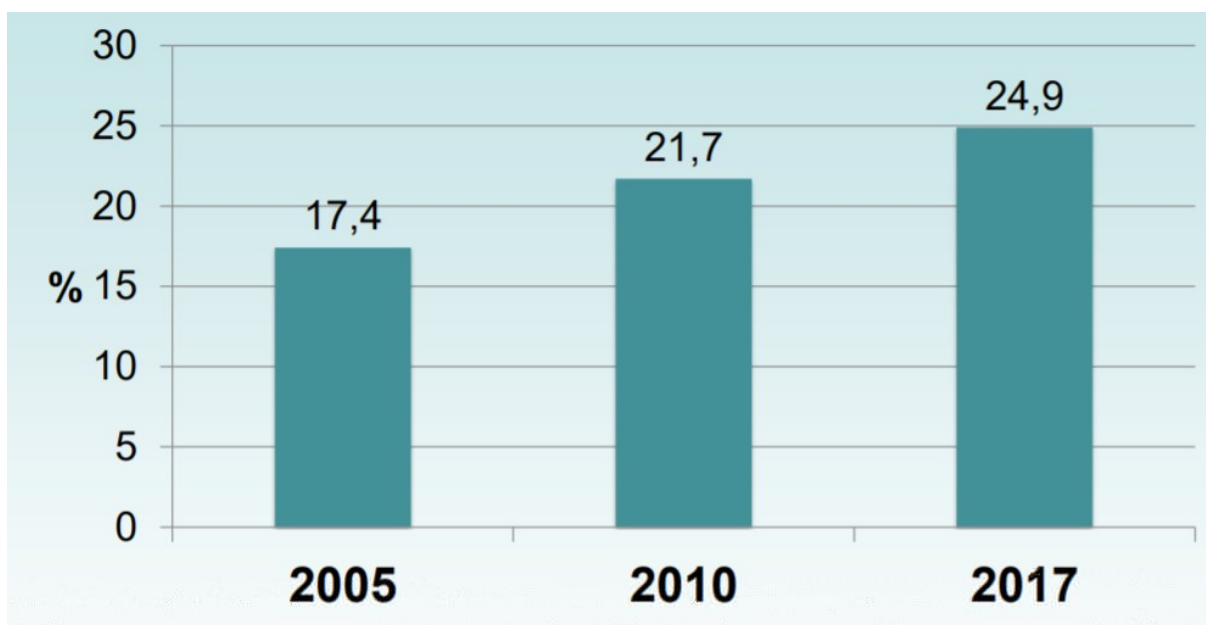
1. ábra: Idő előtti elhalálozások a PM_{2,5} szennyezettség miatt 41 európai országban 2015-ben (100.000 lakosra)⁷

A Magyarországon élő gyermekek több mint 98 százaléka van rendszeresen kitéve az Egészségügyi Világszervezet által ajánlott határérték felett szennyezett levegőnek.⁸ A bajokat tetézi, hogy – a Nemzeti Népegészségügyi Központ adatai szerint – a légszennyezettséggel is összefüggő egyes gyermekkori megbetegedések száma jelentősen növekedett az elmúlt 12 évben (2. ábra).

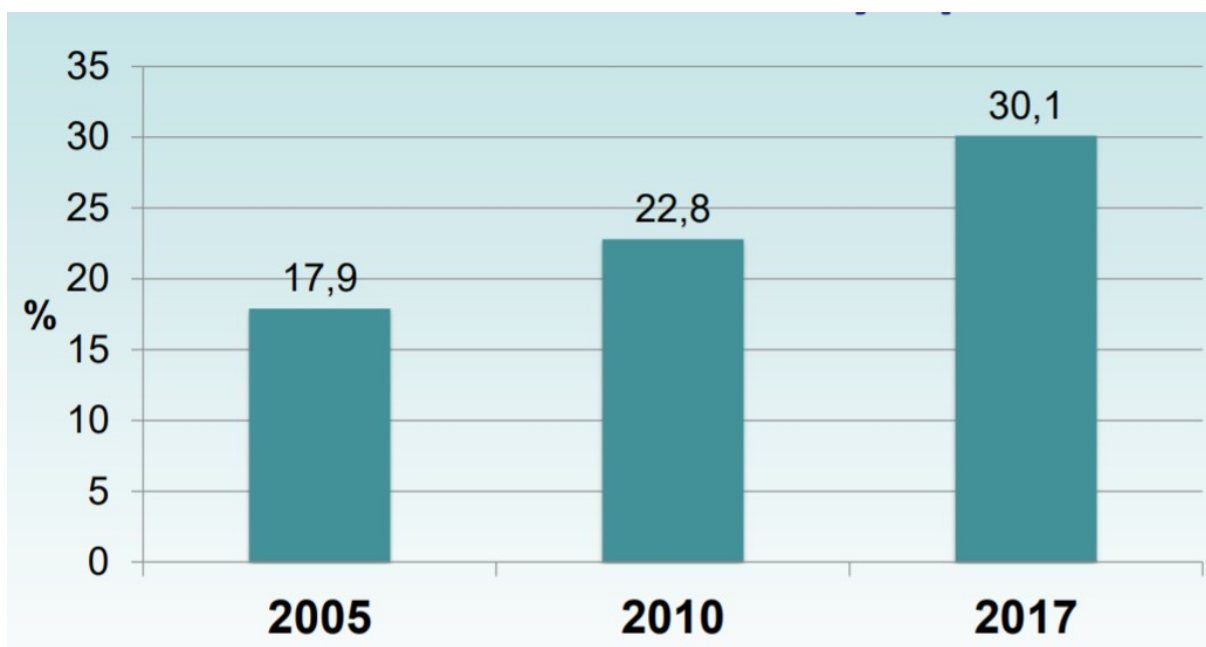
⁷ Forrás: <https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2018>

⁸ <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/275545/WHO-CED-PHE-18.01-eng.pdf?ua=1>

2. ábra: Az őszi-téli időszakban idült hörghuruttól szenvedő gyermekek arányának alakulása Magyarországon⁹

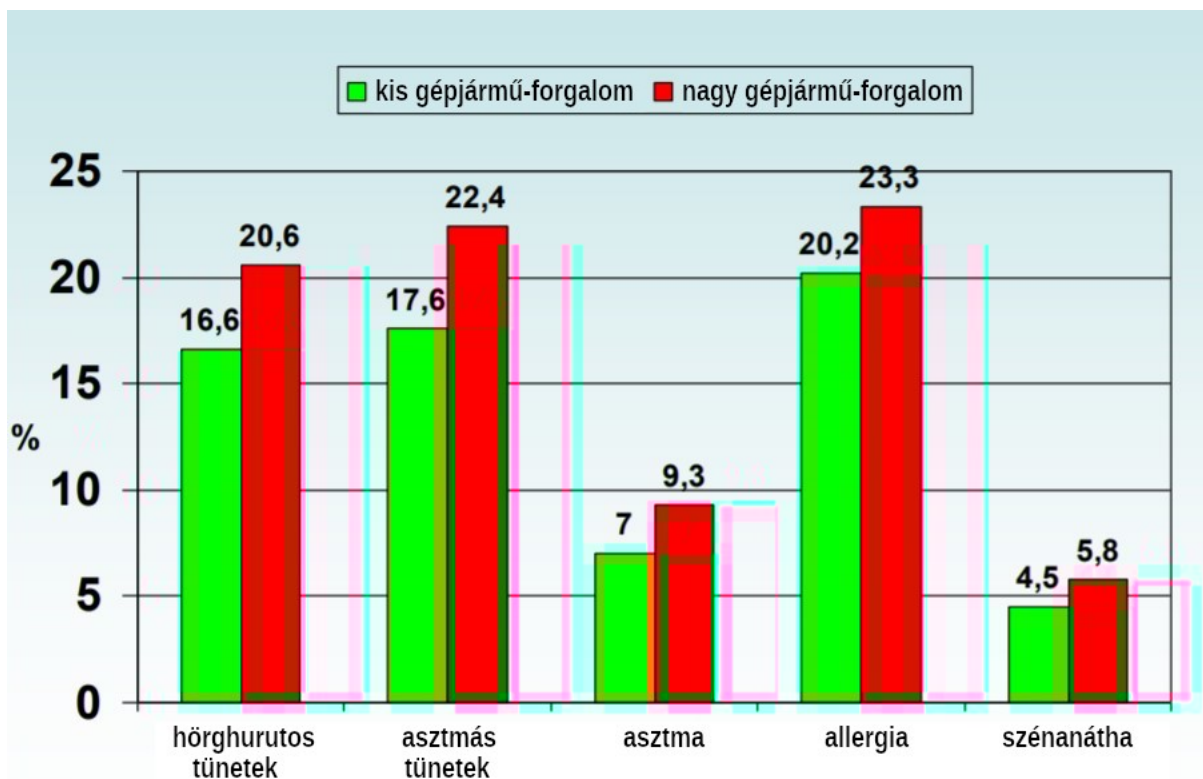
3. ábra: Az asztmatikus tüneteket mutató gyermekek arányának alakulása Magyarországon¹⁰

⁹ Forrás: https://www.mnk.gov.hu/attachments/article/133/S1P3_Tamas%20Pandics.pdf

¹⁰ Uo.

A légszennyezettség fő forrása Magyarországon a lakossági fűtés, égetés. Ennek a problémának a megoldására már számos javaslatot tettünk.¹¹ Másik jelentős forrás a közlekedés, különösen Budapesten. Ez szintén súlyosan érinti a gyermekeket (ld. a 4. ábrát). Amint Greenpeace nemrég végzett mérései kimutatták, számos fővárosi iskolánál különösen magas a levegő szennyezettsége.¹²

4. ábra: A kis és nagy gépjármű-forgalmú utak mentén lakó, 8-10 éves asztmás és allergiás gyermekek aránya Magyarországon¹³

A közlekedési eredetű levegőszennyezés csökkentésének egyik alapfeltétele a kiváló minőségű, megbízható tömegközlekedési szolgáltatások nyújtása. Sajnos például a budapesti tömegközlekedés (bár lefedettség és járatsűrűség szempontjából világszínvonalú) igen sok kívánnivalót hagy maga után, és bizonyos tekintetben romlott az utóbbi időszakban. A BKV 2018. évi gazdálkodásáról szóló jelentése¹⁴ szerint a buszoknál 2018-ban kétszer annyi (45.698) járatkimaradás volt, mint egy évvel korábban. A balesetek száma is számottevően nőtt ugyanezen időszak alatt a buszoknál, a trolibuszoknál és a villamosoknál egyaránt. A villamosok átlagéletkora 2018 végén 38,4 év, ami azt jelenti, hogy még 50 éves járművek is forgalomban vannak, pedig egy villamos tervezett élettartama 34 év. A buszok átlagéletkora

11 Ld. például:

<https://www.levego.hu/hirek/2016/01/illatos-ut-a-kalyhakban>

<https://www.levego.hu/hirek/2016/05/zold-szervezetek-a-lakossagi-egetesekrol/>

https://www.levego.hu/sites/default/files/egetes_eredetu_legszennyezes_program_v_1.5.pdf

12 <https://hu.greenpeace.org/tiszta-levegot/iskolai-levegoszennyezes-meresek/>

13 Forrás: https://www.nmk.gov.hu/attachments/article/133/SIP3_Tamas%20Pandics.pdf

14 <http://service.einfoszab.budapest.hu/api/dvd/153932>

13,6 év, a trolibuszoké 18,3 év volt, vagyis ennél jóval korosabb járművek is forgalomban voltak, miközben a tervezett (és elfogadható) legmagasabb életkor a buszok esetén 7 év, a trolibuszoknál 10 év. A milleniumi földalatti vasút járművei szintén jelentősen túllépték a tervezett élettartamukat, átlagéletkoruk 44,7 év.

A MÁV-hoz tartozó tömegközlekedési szolgáltatások szintén jelentős korszerűsítésre szorulnak. A hévek pályái leromlottak, a szerelvények átlagéletkora meghaladja a 40 évet. Szintén jelentős felújításra, korszerűsítésre szorul a vasúti hálózat.

Mindezek figyelembevételével kérjük, hogy a kormány az elkövetkező években biztosítsa a szükséges forrásokat a meglévő tömegközlekedési járművek, pályák, üzemi létesítmények működtetésére, felújítására, a 21. századi követelményeknek megfelelő korszerűsítésére. Ezeket a forrásokat véleményünk szerint a következő intézkedésekkel lehetnek biztosítani:

1. A Budapesti Mobilitási Tervben¹⁵ kifejtett elvekkel összhangban abszolút elsőbbséget kell biztosítani ennek a feladatnak. Új nagyberuházásokat csak ezt követően szabad megkezdeni. Elfogadhatatlannak tartjuk, hogy az új fejlesztésekre fordítjuk a szűkös forrásokat, ha eközben a meglévő nemzeti vagyonunk folyamatosan pusztul.
2. Mielőbb be kell vezetni Budapesten a kilométer- és szennyezésarányos városi útdíjat.¹⁶
3. Le kell állítani azokat a több százmilliárd forintba kerülő nagyberuházásokat (mint például a Liget Projekt és kormányzati intézményeknek a Budai Várba költöztetése), amelyek kevésbé szolgálják a gyermekek érdekeit, mint a korszerű budapesti tömegközlekedés megteremtése.

Javaslatainkkal kapcsolatban mindenkor készséggel állunk rendelkezésére, remélve, hogy ezáltal elősegítjük egy gyermekbarát Magyarország kialakítását.

Üdvözlettel:

Lukács András
elnök

¹⁵ <http://einfoszab.budapest.hu/list/fovarosi-kozgyules-nyilvanos-ulesei:id=100859:type=5:parentid=11032:parenttype=2>

¹⁶ Részletes javaslatunkat ld. itt: <https://www.levego.hu/sites/default/files/dugodij-javaslat-lmcs.pdf>

